
Minner fra forliset MS Sanct Svithun

Einar Brendboe

Søndag 21. oktober 1962, om lag kl. 13:00 (en time etter ruten), avgikk nordgående hurtigruteskip «MS Sanct Svithun» Trondheim. Skipet fulgte den vanlige leia ut til Buholmråsa fyr ved sørenden av havstykket Folla, neste anløpssted var Rørvik. Klokken var 19:55 ved passering Buholmråsa fyr, og det var vaktavløsning i styrhuset. Kapteinen, 1. styrmann og los avløste overstyrmann, 2. styrmann og los. Omtrent på denne tiden skulle kursen forandres fra 350 grader til 35 grader, men påtroppende los utsatte kursendringen. Klokken 20:00 var det vaktavløsning for rormannen, skipet hadde da kurs 342 grader. En stund senere skiftet skipet kurs til 335 grader før det gikk 5 minutter på 333 grader (dette grunnet et møtende skip) før de så fortsatte på 335 grader. Det var dårlig vær denne dagen med striregn og sterk kuling til liten storm. Havari var uunngåelig! Skipet gikk ned ved Grinna fyr! Feilnavigeringen ble oppdaget ved grunnene Oksen like ved Nordøyan fyr ca. kl. 22.00. 41 mennesker omkom på Folla den kvelden.

Framdriftsmotoren var en åtte sylinders Fiat, og den var totakts dieselmotor med ytelse 2500 hestekrefter ved 150 omdreininger pr/min, skipet gjorde 17 mil, var bygget i 1950, så skipet var ikke gammelt. Sanct Svithun seilte under Det Stavangerske Dampskibsselskab.

Brattøra, en søndag for å se Nordgående

Det var en vanlig søndag, og min far og jeg skulle gå søndagstur rundt Brattøra. Det var fint vær, og vi pleide å være ved nordgående kl. 12.00

Søndagsturen startet i Strandveien 25b, gikk forbi skuret til T.I.V. Trondheims Ingeniørvesen bortover Rosenborgkaia. Der var det en liten butikk eller lagersalg som het Høyem. De solgte sengeutstyr, madrasser med tilbehør. Siden bort forbi Dyre Halse kull og koks kompani, den krana som var der er i dag bro over fra Hitra til Helgebostadøya.

Over gangbrua det var en smal gangvei som ble benyttet for så å komme over til andre siden der Slaktehuset lå.

Turen gikk innom minebøssen som stod utenfor Tollbua. Minebøssen var en hornmine fra krigen som var ombygd til en bøsse som folk kunne gi penger til sjøfolk fra første verdenskrig. Det var en plakett med innskrifsjonen: (***Fordums til sjømandens jammer og nød, nu til hans velfærd trygghet og brød.***) Bøssen fungerte som en sparebøsse til krigsseilere i den senere tid. Derfra gikk spaseraturen til Piren, der en hurtigrute lå klar til avgang. Det hørtes godt da matrosen ringte «klart skip» med tre klare slag i skipsklokken. Spenningen var stor da motoren ble startet, og den store propellen begynte å sveive rundt. Da var det om å gjøre å ligge på magen og se på at det ble lagt kraft, og propellstrømmen var kraftig. Det jeg kan huske fra den avgangen var at de hadde om bord en mann med rullestol.

Avgangen var forsinket, men det la jeg ikke merke til for det var så mye som skjedde på kaia. Sanct Svithun gikk for meg som vanlig, og ingen ante at det skulle bli siste reis for skipet. På kvelden var det katastrofe, og nyheten om forliset ble kringkastet. Min far kom inn på stua med ett alvorlig ansikt, og fortalte om hendelsen, som gjorde ett sterkt inntrykk på en ti års gammel gutt som hadde mannen i rullestol i tankene. I mange år etter ulykken når det ble snakk om Sanct Svithun kom synet av mannen med rullestol for mine øyne. I min verden håpet jeg at han var en av de overlevende.

Så på hjemveien forbi minebøssen og bortover forbi fryselageret der var det tre akvarier hvor torsk som svømte omkring. Nikolai Dahl og andre fisk- og fryselager lå langs ruta vi gikk, før vi kom fram til levendefisk-laget som var der svømmeklubben hadde lokaler (Pirbadet) og videre under jernbanen. Høydepunktet på turen var da vi kom til Fosenkaia. Der hadde gudmor Anna en pølsebod, og da vanket det ofte en Glohanepølse fra slakter Johan O. Helgesen.

Jeg likte så godt at vi gikk forbi småbåthavna for å se på de fine båtene som Båtklubben hadde der. Langs kaia forbi Slaktehuset lå det et vedlager som det duftet bjerkeved av. Vi var innom Klokk-bua, der far av og til arbeidet som bruåpner. På vinteren var det min jobb å måke snø av brua og ned i kanalen, og for det fikk jeg ti kroner uka når det var snø. Pengene kom i en knitrende pose fra kommunekasserer Larsen, og det var stas. Turen rundt Brattøra endte der den hadde startet, hjemme i ramphåle 25b, som det het på folkemunne.

